

25 ÉVES A VISEGRÁDI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az Új Visegrádi Nyilatkozatban foglalt főbb együttműködési területek:

- kultúra;
- oktatás, fiatal diákok csere programja, tudomány;
- a Visegrádi Együttműködés civil dimenziójának további erősítése a Nemzetközi Visegrádi Alapon belül;
- határ menti együttműködés;
- infrastruktúra;
- környezetvédelem
- harc a terrorizmus, szervezett bűnözés, és illegális bevándorlás ellen;
- Schengeni együttműködés;
- katasztrófa védelem;
- véleménycsere szociális és munkaerő politika területén végzett lehetséges együttműködés területén;
- tapasztalatcsere a külföldi fejlesztési támogatási politika területén;
- hadi- és védelmi ipar.

A Nemzetközi Visegrádi Alap támogatási területei:

- kulturális együttműködés;
- oktatás;
- tudományos cserék és kutatási projektek;
- fiatalok csereprogramja;
- határon túl átnyúló együttműködések;
- turisztikai promóciók és együttműködések.

1991. február 15-én jött létre a visegrádi csoport. Jelen Infojegyzet célja, hogy rövid áttekintést nyújtson a szervezetről a megalakulástól az együttműködés egyes területeit érintő főbb kérdésekig.

A Visegrádi Együttműködés (visegrádi négyek, V4) Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia regionális szervezete. A szervezet 1991. február 15-én alakult Visegrádon, Václav Havel, a Csehszlovák Szövetségi Köztársaság elnökének, Antall József magyar miniszterelnöknek és Lech Wałęsa lengyel elnöknek a találkozóján. Az eredetileg három országot összefogó együttműködés a Csehszlovák Szövetségi Köztársaság 1993-es kettéválását követően vált négytagúvá.

Az alapító [nyilatkozat](#) szerint az országok célja a politikai, gazdasági és kulturális együttműködés új formáinak létrehozása. Az eredeti célok közé tartozott:

- a demokratikus átmenet elősegítése,
- a korszerű piacgazdaság kialakítása,
- az európai integrációba való sikeres bekapcsolódás és a közös fellépés megvalósítása a régió számára fontos területeken.

A demokrácia és a piacgazdaság intézményrendszerének kialakítása, illetve a 2004-es Európai Unióhoz való csatlakozás után szükségessé vált az együttműködés megújítása. 2004-ben Kroměřížben fogadták el a tagállamok az „[Új Visegrádi Nyilatkozat](#)”-ot, melyben meghatározták az együttműködés mechanizmusát és annak területeit. A Visegrádi Együttműködés a 20 éves fennállásának alkalmából, 2011-ben írták alá a „[Pozsonyi Nyilatkozatot](#)”, amelyben megerősítik azt az elhatározásukat, hogy folytatják és tovább fejlesztik a kölcsönös együttműködést egy erős, szilárd, és demokratikus Európa eléréseért, valamint megerősítik pozíciójukat globális szinten a béke és a fenntartható fejlődés érdekében.

NEMZETKÖZI VISEGRÁDI ALAP

Az együttműködés nem intézményesült szervezetként működik, így nincs központja sem. Korlátozott intézményi megjelenése a [Nemzetközi Visegrádi Alap](#) (IVF) pozsonyi titkársága, amelyet a Nagykövettek Tanácsa irányít. A közös ügyek intézését, összehangolását minden évben a soros elnöki tisztelet betöltő tagállam végzi.

Az alapot a 4 visegrádi ország kormánya hozta létre 2000. június 9-én azzal a céllal, hogy elősegítse és támogassa a régió, illetve a V4-ek és más országok (Nyugat-Balkán és Keleti Partnerségi régió) lakossága és intézményei közötti szorosabb együttműködést. Az Alap költségvetéséhez a négy ország egyenlő arányban járul hozzá, amit külső támogatások egészítenek ki. E hozzájárulások elsősorban a holland, a svéd, a dél-koreai, a német, a kanadai, a svájci kormányoktól és az Egyesült Államoktól származtak. A Külgazdasági és Külügyminisztérium [adatai](#) alapján a magyarországi pályázók – kedvezményezettek, ösztöndíjasok, művészek – csaknem 13 millió € projekt támogatásban részesültek az elmúlt tizenöt évben (2015-ös adat). Míg a V4 országok mindegyike körülbelül az Alap éves forrásainak 20%-ához jut hozzá, a fennmaradó egyötöd rész hozzávetőlegesen a következő arányban oszlik meg a V4-en kívüli, főbb támogatott országok között: Ukrajna (7,9%, 2014-es adat), Fehéroroszország (2,8%, 2014-es adat), Szerbia (2,5%, 2014-es adat).

1. táblázat: Jóváhagyott támogatások országoként/régiók szerint 2010-2014.

Ország/régió	összeg (€):	részesedés:
Cseh Köztársaság	13.061.493	21,09 %
Magyarország	12.848.163	20,74 %
Lengyel Köztársaság	12.649.126	20,42 %
Szlovák Köztársaság	13.462.094	21,74 %
Nyugat Balkán	1.650.715	2,67 %
Keleti partnerség	7.009.761	11,32 %
Egyéb ország	1.253.381	2,02 %
Összesen:	61.934.733	100,00 %

Forrás: [KKM](#)

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS DIMENZIÓI

Politikai együttműködés

A V4-ek 1991-ben elsősorban politikai együttműködésként indultak, és ez továbbra is meghatározó a csoport belső kohéziója szempontjából. A politikai dimenzió jelenti egyfelől a 4 ország bilaterális és multilaterális

együttműködéseit, másfelől a V4-ek régiós érdekérvényesítését az Európai Unión belül.

A visegrádi országok uniós csatlakozása után kialakult az Európai Unióval való együttműködés és koordináció mechanizmusa: az uniós csúcstalálkozókat megelőző **V4 kormányfőinek találkozó**i mára hagyományosnak mondhatóak. Ezeken a 4 országnak lehetősége nyílik összehangolni régiós érdekeit, [közös álláspont](#)ra jutni és ezt képviselni az uniós fórumon.

A közös nemzetközi fellépés vitás pontjának számító orosz és ukrán kérdés kapcsán nagyobb [egyvetértés](#) alakult ki az országok között. Lengyelország a [slavkovi szövetség](#) kapcsán egyértelműen jelezte, hogy amennyiben e szövetség keretében, régiós és uniós szinten egyaránt aktívvá válik az érdekérvényesítés, az a visegrádi országok jövője szempontjából alapvetően [meghatározó](#) lesz, lévén Lengyelország nem kíván szövetséget alkotni Putyin-párti politikát folytató országokkal.

Szektorális együttműködések

A 2013-ban kezdődött [magyar elnökség](#) legfőbb céljai között említette az **energiabiztonság** fejlesztését, az észak-déli közlekedési és szállítási infrastruktúrák kiépítését. Ennek egy eredményeként született a magyar-szlovák földgázhálózat összekapcsolása.

2013-ban hozták létre Budapesten a visegrádi négyek energia szabályozó hatóságai az elnökök részvételével üléselő Állandó Fórumot, melyen lehetőség nyílik a tapasztalatcserére, valamint az európai uniós szabályok harmonizált átültetésének összehangolására. A szabályozó hatóságok képviselői [megállapodtak](#) egy szakértői szintű munkacsoport létrehozásában, amely egy árszabályozásról szóló V4-tanulmány kidolgozását fogja előkészíteni 2016-ban.

Az energiapolitika területén a kitűzött céloként szerepel többek között a regionális gáz piac megvalósítása és az [észak-déli folyosó](#) teljes kiépítése, a gáztározók kapacitásának összehangolása a térség energiabiztonságának érdekében.

A biztonság- és védelempolitikai [kihívásokra](#) tekintettel a 2014-15-ös lengyel, majd azt követő cseh elnökség [kiemelt](#) feladataként kezelte a négy ország szorosabb együttműködésének megalapozását a "[smart defence](#)" (okos védelem) területén. 2015 nyarán tárgyalások indultak egy közös légvédelem kialakításáról, illetve megkezdte tevékenységét a 3000 fős V4 harccsoport is, melyben Magyarország 640 katonát biztosít. A harccsoport békefenntartó és válságkezelő feladatok ellátására lesz bevethető, és 2016 júniusáig áll készenlétben.

A V4-ek védelmi minisztériumainak vezetői a Prága melletti Liblicében 2016. május 25-én írták alá azt a [közös nyilatkozatot](#), miszerint közös katonai egységet küldenének 2017-ben a Baltikumra. A visegrádi országok közös katonai egysége a NATO keleti jelenlétének megerősítése keretében tevékenykedne a Baltikumban, és főképpen az észti, a lett és a litván hadsereg kiképzésébe és gyakorlataiba kapcsolódna be. Ezen túl a V4 országok készen állnak uniós keretek között is részt venni egy újabb [közös visegrádi harci egység](#) létrehozásában ([Battle Group EU](#)), amely 2019 második felétől lenne bevethető.

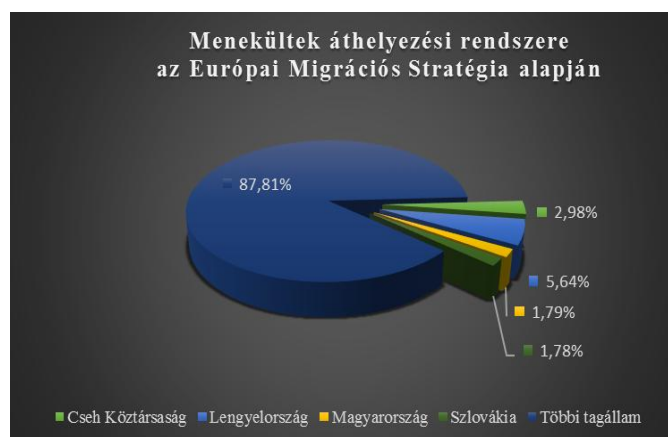
Kiemelt fontosságú és a visegrádi együttműködés egyik [zálogaként](#) tekinthető a **Nyugat-Balkán** európai uniós integrációjának [támogatása](#). A visegrádi országok számára prioritás a regionális együttműködés biztosítása, melynek alapja a balkáni államok gazdasági és szociális fejlődésének támogatása, valamint a jogállamiság alapjainak megszilárdítása.

A visegrádi országok az uniós [Keleti Partnerségi](#) programja tekintetében is egységes álláspontot képviselnek. A 2016 májusában tartott találkozón, melyen a visegrádi országok külügyminiszterei mellett a Keleti Partnerségben részt vevő országok – Azerbajdzsán, Fehéroroszország, Grúzia, Moldova, Örményország és Ukrajna – vettek részt, a V4-ek határozottan kiálltak Brüsszel keleti partnerségi programjának folytatása mellett.

A V4-EK ÉS A MENEKÜLTVÁLSÁG

A migrációs és menekültpolitika terén is a szolidaritás erősítése az együttműködés legfőbb célja, ami a 2016 júliusától induló szlovák elnökségnek is kiemelt témája. Egyes értékelések [szerint](#) ez történelmi fordulóponthoz vezet: a 64 milliós lakosságot képviselő Visegrádi Együttműködés menekültkvóta tekintetében meghatározó szerepet tölthet be az 500 milliós Európai Unióban.

A V4-ek [közös álláspontra](#) szerint egy elosztási kulcs alapján működő, ideiglenes európai áthelyezési rendszer és a [kötelező menekültkvóták](#) helyett az Európai Tanács egy korábbi, önkéntes tehermegosztásról szóló döntését támogatják.

A V4 országok [migrációs politikájának](#) főbb [pontjai](#):

- a jelenlegi schengeni határok fenntartása és megerősítése;
- szűkebbre szabott vízummentes területről szóló [mini-Schengen](#) terv elutasítása;
- az EU külső határainak megerősített védelme;
- B-terv: kerítés építése Macedónia és Bulgária Görögországgal közös határán;
- EU és Törökország által elfogadott Közös Akció Terv a menekültválság kezeléséről;
- a kötelező menekültkvóta [elutasítása](#).

Források:

- Martin Rozumek- Zuzana Številová: [The V4 can and should shape a common EU asylum and migration policy](#), 2016. február 26.
- Jacek Kucharczyk - Grigorij Mesežnikov: [Diverging voices, converging policies: The Visegrad States' reactions to the Russia-Ukraine conflict](#), Heinrich-Böll-Stiftung, 2016. február
- Vít Dostál: [Trends of Visegrad foreign policy 2015](#), Central European Policy Institute, 2015. november
- Martin Michelot: [Assessing the importance of external factors on the perception and development of V4 policies](#), EUROPEUM Institute for European Policy, 2015. november
- Tomáš Strážay: [Exploring possibilities of deepening the internal cohesion of the V4: Polish and Slovak perspectives](#) Slovak Foreign Policy Association, 2015. október
- Túry Gábor: [Prospects of the Visegrad cooperation: Identifying converging and diverging factors](#), MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Világgazdasági Intézet, 2015. július
- Lambert Gábor: A V4-ek és a medve, Figyelő, 2014. szeptember 11.
- Dunda György-Baka F. Zoltán: Két táborra szakadva, Figyelő, 2014. március 6.
- Inotai Edit: Széthullóban a visegrádi együttműködés, Figyelő 2015. március 3.
- A visegrádi együttműködés honlapja <http://www.visegradgroup.eu>
- Krekó Péter-Zgut Edit: [Új Visegrád: önként vállalt elszigetelődés?](#), HVG, 2016. január 25.
- Csepregi Zsolt: [Az „Új Visegrád” Brüsszel romjain épül](#), Mandiner, 2016. január 28.
- Póti László: [Orosz jelentés a visegrádi csoport és Oroszország kapcsolatáról. Kritika](#), Külügyi és Közgazdasági Intézet, 2015.

Készítette: Soltész Katalin
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA
KÖZGYŰJTEMÉNYI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI IGAZGATÓSÁG

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.